

Foto: Sfântul Serafim Sobolev

Editura Areopag mulțumește lui Andrei Kostriukov, autorul acestei cărți, doctor docent în științe istorice (de la Universitatea Sfântul Tihon din Moscova), care ne-a acordat gratuit dreptul de tipărire în limba română a acestei cărți, traducătoarei Ligia Popa, pentru efortul depus, precum și jurnalistului Anghel Boncev, care ne-a pus la dispoziție icoanele pentru copertă și fotografiile cu Sfântul Serafim.

Dr. Andrei Kostriukov

Sfântul Serafim din Sofia, ocrotitorul elevilor și al studenților

Traducere de Ligia Popa

În anul 1992, am plecat în Bulgaria, la Sofia, pentru o conferință a lui Swami Shivamurti Saraswati, maestră din școala de yoga Bihar, din India. Acolo am primit numele yoghin (un fel de nume de *botez* indian) și, în urma acestei inițieri, i-am cerut maestrei să îmi dea voie să intru în ashram-ul ei din Grecia. Ea a acceptat, dar mi-a spus că trebuia să mă întorc în țară, pentru a obține aprobarea scrisă a tatălui meu, întrucât nu împlinisem încă 18 ani. Poate că, dacă nu era ajutorul Sfântului Serafim, aș fi fost și acum în acel ashram, ocupându-mă cu yoga și sperând că voi ajunge, la rândul meu, un mare maestru. Dar Sfântul Serafim mi-a schimbat viața... Ca să ne „umplem de energie”, o yoghină ne-a dus la Catedrala Sfântul Alexandru Nevski și la mormântul Sfântului Serafim Sobolev, care încă nu fusese canonizat. Am rămas uimit să văd mulțimea de bilețele prin care oamenii îi cereau cu credință ajutorul. Impresionat, am scris pe un bilețel, în limba română, o rugăciune care era aproape absurdă pentru un yoghin fanatic ca mine: „Sfinte Serafim, ajută-mă ca în viață să nu fac voia mea, ci voia lui Dumnezeu cu mine.” Și am plecat. Dar, viața mea s-a schimbat brusc. În câteva luni am cunoscut un sfânt al închisorilor, pe părintele Ioan Iovan de la Recea, care a văzut cu duhul că făceam yoga, fără să îi spus eu nimic, și el m-a certat pentru că mergeam spre iad. Dar, nu a mai durat mult și m-am lăsat de yoga, pornind pe calea Bisericii. Când am fost la biserica rusă din Sofia nu știam că Sfântul Serafim Sobolev avea harisma de a-i chema la ortodoxie pe cei rătăciți. M-am convins însă din proprie experiență că are acest dar. Așa că vă recomand să îi cereți cu credință ajutorul, dacă aveți cunoscuți vătămați de înșelări de tot felul. Îmi doresc ca, pe viitor, să scriu eu însumi o altă carte despre acest mare sfânt al secolului XX. Acum, după atâția ani de când l-am cunoscut, nu pot decât să scriu cu multă emoție, cu cerneala inimii mele: „Îți mulțumesc...”

Introducere	5
Mărturii despre minunile și ajutorul haric al arhiepiscopului Serafim Sobolev	8
Noi mărturii despre minunile și ajutorul haric al arhiepiscopului Serafim Sobolev	50
Amintiri despre arhiepiscopul Serafim ale fiilor săi duhovnicești	
Din însemnările episcopului Partenie Stamatov Lefkiski (1982)	61
Din amintirile arhimandritului Alexandru	67
Amintiri ale monahiei Casinia Vezenkova (1909-1981)	73
Capitolul 1	
Copilăria și adolescența	79
Capitolul 2	
Pe tărâmul educației duhovnicești	97
Capitolul 3	
Arhimandritul Serafim și războiul civil	107
Capitolul 4	
Slujirea pastorală a arhiepiscopului Serafim în Bulgaria	115
Capitolul 5	
Arhiepiscopul Serafim și Patriarhia Moscovei în anii 1920-1930	137
Capitolul 6	
La straja purității Ortodoxiei	154
Arhiepiscopul Serafim împotriva învățaturii mitropolitului Antonie despre răscumpărare	154

Meritul arhiepiscopului Serafim în lupta împotriva „sofianismului”	161
Activitatea antisectantă a arhiepiscopului Serafim	174
Capitolul 7	
Arhiepiscopul Serafim și Biserica Ortodoxă Bulgară.....	177
Capitolul 8	
Concepția arhiepiscopului Serafim despre statul ortodox.....	184
Capitolul 9	
Poziția arhiepiscopului Serafim în anii celui de-al doilea război mondial	193
Capitolul 10	
Trecerea arhiepiscopului Serafim la Patriarhia Moscovei	199
Capitolul 11	
Arhiepiscopul Serafim și Conferința de la Moscova din 1948	211
Capitolul 12	
Ultimii ani ai vieții sale	234
Capitolul 13	
Cinstirea și canonizarea arhiepiscopului Serafim	239
ACATISTUL SFÂNTULUI IERARH SERAFIM AL SOFIEI, FĂCĂTORUL DE MINUNI	264
Nota editorului	239

Respect

Mărturii despre minunile și ajutorul haric al arhiepiscopului Serafim Sobolev

Salvare de la execuție

O nefericită mamă a primit, pe neașteptate, un ajutor minunat de la arhiepiscopul Serafim, despre care nu știuse nimic înainte, deoarece în acea vreme încă nu credea în Dumnezeu. Era profesoară de gimnaziu și locuia cu singurul ei fiu în Sliven. În iarna anului 1952, fiul ei, P., își îndeplinea serviciul militar la granița de sud a Bulgariei. Iarna din acel an a fost foarte aspră, cu multă zăpadă și rece. Odată, când tânărul era la postul său, obosit și înghețat, a căzut în zăpadă și a adormit adânc. În acest moment, a avut loc un raid al unui grup de diversioniști, care căutau să treacă granița. Din fericire, soldații detașamentului lui P. au reușit să-i respingă și să-i neutralizeze. Dar, când au început să caute santinela, l-au găsit pe P. adormit la post, l-au arestat și l-au trimis la tribunalul militar din Sofia. Din cauza circumstanțelor politice nefavorabile la acea vreme, pentru a băga frica în soldați, ca învățătură de minte, instanța a emis cea mai grea sentință: execuția prin împușcare! Nu exista nicio modalitate de recurs... Mama zdrobită de durere nu putea decât să ceară trupul fiului ei mort și să nu i se ia și mângâierea de a merge la mormântul său. A venit la Sofia și în fiecare dimineață, cu groază, suna la închisoare pentru a afla dacă pedeapsa fusese deja executată.

Într-o astfel de așteptare deznădăjduită, într-o noapte a ațipit. Dintr-o dată, i-a apărut în față un stareț cu chip de sfânt și i-a spus: „Maică îndurerată,

vino la mine la biserica rusă și te voi ajuta!” Înainte de zori, a alergat acolo, în întuneric, crezând că a văzut în vis chipul unui sfânt, a cărui icoană făcătoare de minuni se află în acea biserică. Când a ocolit toate icoanele din biserică și nu a găsit chipul din vis, dezamăgită s-a întors acasă, gândindu-se că a avut o halucinație. Dar, în noaptea următoare, același stareț cu chip de sfânt i-a apărut din nou și i-a spus: „Ai fost în biserica rusă, dar nu ai coborât până la mine. Coborâ până jos la mine și te voi ajuta”.

Femeia surprinsă și-a dat deja seama că aceasta nu era o halucinație. S-a dus din nou la biserica rusă și a întrebat dacă în subsolul bisericii se păstrează cumva icoane făcătoare de minuni. Când a coborât la subsol, ochii i-au căzut brusc asupra portretului arhiepiscopului Serafim. Ea a recunoscut în el pe starețul cu chip de sfânt care în vis îi promisese că o va ajuta și a început să i se roage fierbinte. După o rugăciune lungă, plină de lacrimi, a părăsit cripta. Ieșind din biserică, s-a întâlnit pe neașteptate cu un vechi coleg de studenție al răposatului ei soț, pe care nu-l mai văzuse de multă vreme. În acel moment, acest bărbat era cel mai cunoscut avocat din Sofia. Când a aflat despre nenorocirea ei, imediat, fără a pierde timpul, a mers cu ea la Ministerul Apărării, la procurorul militar general. Procurorul l-a sunat imediat pe premierul de atunci V. Cervenkov, care a acceptat anularea sentinței cu moartea, înlocuind-o cu condamnarea la închisoare pe viață. Și câteva luni mai târziu, odată cu prima amnistie, tânărul a fost eliberat!

Mama lui P., care până atunci fusese atee, a crezut din tot sufletul în Dumnezeu. În semn de recunoștință pentru Domnul, ea a organizat o agapă bogată în curtea bisericii rusești și ea a spus tuturor

despre ajutorul minunat pe care îl primise de la Vlădica Serafim.

Scăparea de acuzații nedrepte

Funcționara E. K. povestește: „Când o rudă a mea apropiată, o femeie cu credință profundă, mi-a vorbit despre salvarea miraculoasă de la moarte a unui tânăr soldat, nici nu mă așteptam ca în același an, 1952, să dau de un mare necaz și să primesc, în cea mai grea clipă din viața mea, ajutorul minunat din partea arhiepiscopului Serafim. Iată ce mi s-a întâmplat.

Pe la mijlocul lunii iulie a anului 1952 eram bolnavă. Dintr-o dată, am primit un mesaj de la Institutul de Asigurări, unde lucram ca încasatoare, pentru a mă prezenta în legătură cu un control, care a fost făcut în absența mea. Am mers imediat la instituția mea. Inspectorul mi-a spus că verificarea fusese deja finalizată și că sunt acuzată de abuz în serviciu, pentru suma de 4.800.000 de leva. Rămăsese doar să se întocmească actul de revizie și control, pe care urma să-l semnez și eu. Când am auzit acest lucru, mi s-a făcut rău de supărare. Inspectorul a propus, cu un caracter nepăsător, întâi să mâncăm, apoi să semnăm actul de revizie, pe care el însuși îl va întocmi după prânz.

Am ieșit de acolo clătînându-mă, neputincioasă și zdrobită. În disperarea mea, m-am îndreptat spre centrul orașului, cu intenția de a mă arunca sub un tramvai. Deodată, în acest moment fatal, mi-am amintit clar minunea Vlădiciei Serafim cu tânărul soldat. Înlăuntrul meu s-a înfiripat nădejdea că el mă va ajuta și pe mine. M-am grăbit spre biserica rusă, am

rugat să mă lase în criptă și acolo m-am rugat mult timp, cu lacrimi, cerând Vlădiciei Serafim să îmi vădească nevinovăția. Pe la trei după-amiaza am mers din nou la institut, cu mare teamă. Dar revizorul, nu se știe din ce motiv, nu a mai apărut nici în acea zi, nici în ziua următoare. Apoi am aflat că în timpul mesei de prânz i s-a făcut rău și fusese dus de urgență la spital, unde a murit brusc.

În locul său a fost trimis un nou revizor, în vârstă și cu multă experiență. Nu a vrut să semneze un act de revizie străin, ci a dorit să verifice singur totul din nou. După o verificare amănunțită, a descoperit că se făcuse un fals deliberat. S-a dovedit că documentele celorlalți doi casieri, care delapidaseră suma de 4.800.000 leva, au fost înlocuite și atribuite mie. Așa s-a întâmplat, că în curând au murit și aceștia subit! Ulterior, am aflat că primul revizor băgase la închisoare mulți încasatori și cei mai mulți dintre ei fuseseră nevinovați.”

E.K. își încheie povestea cu cuvintele: „Slavă lui Dumnezeu și sfântului Său, arhiepiscopul Serafim, cu ale cărui rugăciuni Domnul prin adevărul Său Dumnezeuiesc a învins nelegiuirea umană!”

„Botează-te și postește!”

Se știe că mormântul Vlădiciei Serafim este vizitat mai ales de studenți și elevi. Ei se roagă lui pentru reușită la examene și primesc ajutor minunat, care se reflectă favorabil și în sufletele lor.

Un student la medicină, anul doi, vizita deseori cripta Vlădiciei Serafim și se ruga pentru ajutor la examene. Studentul provenea dintr-o familie atee și nu fusese botezat. Odată s-a rugat din nou acolo, ca de

Libris
Respectăm drepturile de autor

obicei. Când și-a terminat rugăciunea, a sărutat mormântul din marmură și s-a ridicat din genunchi în picioare. Și deodată... l-a văzut pe arhiepiscopul Serafim în fața lui, ca viu. Vlădița l-a binecuvântat și i-a zis: „Botează-te și postește!” Apoi a dispărut. Studentul a fost zguduit până în adâncul sufletului de cele întâmplate. Și-a chemat imediat din provincie mătușa, care era credincioasă, și a rugat-o să devină nașa lui. A fost botezat în Biserica Sfântului Mare Mucenic Pantelimon într-o casă de bătrâni din districtul Kneajevo.

După această minunată întâmplare, studentul le spunea tuturor că, chiar dacă ar fi dat la chinuri până la moarte, acestea nu i-ar putea clinti credința în existența vieții de apoi.

Ajutor miraculos la examen

M.P., studentă la Facultatea de Studii Orientale, urma să susțină în iunie 1988 un examen foarte dificil la literatura turcă. Fiind credincioasă, i-a mărturisit îngrijorarea unei călugărițe pe care o cunoștea. Pentru a o încuraja, călugărița i-a povestit cum Vlădița Serafim, cu ajutorul minunat al lui Dumnezeu, a trecut cu bine examenele de intrare la Academia Teologică din Sankt Petersburg. M.P. povestește: „Cu mare dificultate, am învățat bine o întrebare, care mi s-a părut mai ușoară. Înainte de examen, m-am dus la biserica rusă și m-am rugat fierbinte la mormântul Arhiepiscopului Serafim. Când am intrat cu frică în sala de examen, profesorul mi-a întins câteva bilete. L-am luat pe cel care era mai aproape de mine. S-a dovedit a fi chiar întrebarea pe care o știam cel mai

bine. Profesorul meu a fost foarte mulțumit și chiar m-a lăudat că sunt bine pregătită”.

După ceva timp, M.P. a trebuit să se prezinte la un alt examen. De data aceasta, ea a decis, cu nechibzuintă, că nu este nevoie prea mult să învețe, ci doar să se roage stăruitor la mormântul Vlădiciei Serafim. Dar a picat examenul! „De atunci, spune M.P., mai întâi încerc să mă pregătesc cât mai bine pentru examenele mele, apoi mă rog Vlădiciei Serafim, și atunci primesc de la el ajutor în chip minunat!”

Ajutor în greutăți de toate zilele

L. S., profesoară de pian din Sofia, în toate dificultățile prin care trecea se ruga cu credință la mormântul Vlădiciei Serafim. Nici ea, nici cele două fiice ale ei, împreună cu care locuia, nu se descurcau prea bine în treburile cotidiene. Odată, cu banii economisiți, au cumpărat o mașină de spălat automată. Când au adus-o acasă și i-au făcut proba, au constatat, spre marea lor mâhnire, că mașina de spălat nu funcționa. S-au gândit că cei de la magazin au observat naivitatea lor și le-au dat o mașină de spălat stricată, urmând să o returneze a doua zi. Pentru a se consola în nenorocirea lor, s-au dus să se roage la mormântul Vlădiciei Serafim. Când s-au întors acasă, au văzut, spre marea lor mirare și bucurie, că mașina de spălat mergea singură!

Vindecarea de o boală gravă

Doctorița P. îl cinstea foarte mult pe Arhiepiscopul Serafim și, când trecea pe lângă biserica rusă, intra mereu să se roage la mormântul său. Și, când se

întâmpla să iasă în oraș cu soțul ei, care era necredincios, îl lăsa pe bulevard și ea cobora în criptă să se roage. Odată, fiul lor s-a îmbolnăvit grav, chiar și-a pierdut cunoștința. Medicii se întrebau nedumeriți ce diagnostic să-i pună: meningită sau altă boală. Mama și-a invitat colegii acasă la fiul bolnav pentru o consultație, iar ea a alergat să se roage la Vlădica Serafim, pentru ca acesta să-i înțeleptească pe medici și să-i salveze fiul. Și s-a întâmplat o minune! Când s-a întors acasă, și-a găsit fiul stând pe pat, pe deplin conștient. El i-a spus: „Mamă, unde ai fost? Dă-mi să mănânc, mi-e foame...”

Dăruirea unui prunc

Familia I. și M.T., din Sofia, și-au pierdut într-un accident pe singurul lor fiu - un băiat de 14 ani. Mama s-a scufundat în nemângâiata ei durere, iar tatăl, aflând despre Arhiepiscopul Serafim, grabnicul ajutor al celor îndurerăți, a început să meargă la mormântul său și să se roage acolo. Durerea lor a fost agravată și de faptul că, potrivit medicilor, M. nu mai putea avea copii. Dar soțul ei a crezut în puterea rugăciunilor Arhiepiscopului Serafim atât de mult, încât cu mare nădejde a început să-l roage să ceară și pentru ei un copil de la Dumnezeu. Și nădejdea nu l-a înșelat. Spre marea surpriză a medicilor, M. a născut în mod miraculos un băiat și l-a numit Serafim. Tânărul are acum (în 1990) 18 ani și crește spre bucuria părinților săi. Tatăl fericit spune adesea: „Vlădica m-a ajutat atât de mult și continuă să mă ajute, încât nu-mi pot imagina existența fără el”.

Vindecarea cancerului de stomac

R., soția doctorului K. Ia. din Nova Zagora, s-a îmbolnăvit de cancer la stomac. Soțul ei, fiind medic, a avut grijă să i se facă toate investigațiile și, după stabilirea unui diagnostic, a trimis-o la operație în capitală. Ajunsă la Sofia, R. a mers mai întâi la mormântul Vlădiciei Serafim, pe care îl cinstea de mult timp, și s-a rugat îndelung pentru ca operația să decurgă cu bine. Apoi a mers la spital. Înainte de operație, toate analizele au fost făcute din nou. Și, minune! S-a constatat că nu are cancer! Femeia fericită a ieșit din spital și a alergat înainte de toate să-i mulțumească minunatului ei doctor, Vlădica Serafim.

Doctorul necredincios caută ajutor ceresc

Fiica acestei familii din Nova Zagora, D., își dorea cu tot dinadinsul să devină medic, la fel ca și tatăl ei. Dar, din cauza lipsei de locuri libere, a trebuit să meargă la Facultatea de stomatologie. La aflarea acestui lucru, tatăl ei a mers la Sofia pentru a-și folosi cunoștințele și a o transfera pe D. la Facultatea de medicină. După lungi și nereușite drumuri pe la diverse instituții și cunoscuți cu influență, doctorul și-a amintit brusc de credința soției sale în mijlocirea rugătoare a Vlădiciei Serafim și vindecarea ei miraculoasă. În ciuda faptului că era un necredincios, a decis să încerce și acest mijloc și a mers la mormântul său. Ieșind afară după rugăciune, s-a întâlnit din întâmplare cu un coleg, care l-a ajutat foarte curând să o transfere pe D. la Facultatea de medicină.

O femeie săracă primește apartament

Un bărbat era foarte îngrijorat de sora sa, care locuia într-un apartament întunecat și umed și chiar se îmbolnăvisese din cauza umezelii de acolo. În mahnirea lui, s-a dus să se roage la Vlădica Serafim și, când a ieșit din criptă, a întâlnit o veche cunoștință, căreia i-a povestit despre îngrijorarea sa. S-a dovedit că prietenul său se ocupa cu repartizarea apartamentelor pentru cei nevoiași. Curând, femeia cea săracă a primit un apartament frumos și luminos.

O fată își găsește un partener de viață

Văduva unui preot suferea foarte mult pentru că fiica ei nu se putea căsători. Aflând despre minunile Vlădiciei Serafim, ea s-a dus împreună cu fiica ei la mormântul său, unde s-au rugat cu credință. Când au plecat de acolo, au întâlnit un tânăr cunoscut, pe care nu-l mai văzuseră de mult. El a fost foarte încântat de întâlnire și la scurt timp după aceea s-a căsătorit cu fiica preotesei.

Un alt caz de dăruire a unui copil

O femeie, șofer de taxi, povestește că mulți ani nu a avut copii, deși își dorea. Odată a visat că în mașina ei se află un bebeluș, care plânge. Se întreba nedumerită, de unde luase acest copil. Deodată, a auzit în vis răspunsul: „De pe strada Țarul Eliberator, nr. 3.” Dimineața, femeia a mers să vadă ce se află la această adresă. A fost foarte surprinsă când și-a dat seama că aceasta este adresa bisericii ruse din Sofia. Intrând în biserică, ea le-a povestit visul său ciudat slujitorilor bisericii, care au sfătuit-o să coboare în

criptă și să se roage la mormântul Arhiepiscopului Serafim. În curând a rămas însărcinată și L-a slăvit pe Dumnezeu și pe Vlădica Serafim.

Medicul credincios scapă de răuvoitori

Doctorul T.Z., medic veterinar din Sofia, avea mari probleme la serviciu. Niște oameni pizmași râvneau să-i ia locul. În acest scop, în 1983, ei au provocat un control neașteptat, care a durat douăzeci de zile. L-au amenințat de mai multe ori, spunându-i că vor fi cele mai grave consecințe. Alarmat, medicul mergea în fiecare zi să se roage la mormântul Vlădiciei Serafim, în a cărui mijlocire nădăjduia. Și credința lui s-a adevărit. Controlul s-a încheiat cu bine, iar el a rămas la locul lui. „Întotdeauna, în toate necazurile mele, alerg la Vlădica Serafim, iar a doua zi totul se rezolvă”, spunea doctorul T.Z.

Prevenire înainte de nuntă

V.T., fiica aceluiași medic, T.Z., aștepta cu nerăbdare ziua nunții sale. Totul era gata. Dar, în noaptea dinaintea nunții, văzut în vis pe Arhiepiscopul Serafim, care a avertizat-o să nu încheie această căsătorie, căci altfel va fi foarte nefericită. V. le-a povestit părinților ei despre acest lucru, dar nu a acordat atenția cuvenită visului prevestitor și s-a măritat. Ulterior, a regretat amar. Căsătoria ei s-a dovedit a fi extrem de nereușită. Curând, V. s-a despărțit de soțul ei.

Înainte de a doua căsătorie, V. l-a văzut din nou în vis pe Vlădica Serafim. El a promis că o va ajuta să depășească toate dificultățile. Cu adevărat, viața ei s-a schimbat în chip minunat! A doua căsătorie s-a